

Abstrakt

Východiska: Dle aktuálních dat o prevalenci užívání tabáku v České republice kouří necelých 25 % osob starších 15 let. V posledních letech má sice kouření klesající tendenci, nicméně kvůli dopadům na lidský organismus, ale i na celou společnost je vhodné, aby došlo ke snížení užívání tabákových výrobků. Vzhledem k vysokým rizikům spojených s užíváním tabáku je třeba provádět výzkumná šetření a následná preventivní opatření, která omezí jeho spotřebu, a tedy i morbiditu a mortalitu obyvatelstva. Náhradní nikotinová terapie je jednou z terapeutických modalit, která může při odvykání kouření pomoci.

Cíl: Hlavním cílem diplomové práce bylo zmapovat a popsat zkušenosti uživatelů nikotinové substituční terapie, kteří jí v současné chvíli užívají či ji užívali v posledním měsíci. V práci se tedy zabýváme nejčastěji užívanou formou nikotinové terapie v našem výzkumném souboru, jejími negativními účinky, cenou a zdrojem úhrady za substituční terapii a také důvodem jejího zahájení.

Metody: V diplomové práci je využita kvantitativní metoda, konkrétně dotazník v online podobě, který byl umístěn na sociální síť Národní linky pro odvykání kouření a jiné sociální síť cílící na kuřáky a odvykající kuřáky. V dotazníku byly pokládány uzavřené či otevřené otázky, ale i hodnotící škála. U některých otázek mohli respondenti vybrat více variant. K analýze byla využita deskriptivní statistika. Odpovědi jsme analyzovali v tabulkovém procesoru Microsoft Excel, ze kterého rovněž vznikali tabulky a grafy v diplomové práci.

Výsledky: Nejčastěji užívanou formou nikotinové terapie v našem výzkumném souboru (n=118) jsou nikotinové náplasti (46,6 %), dále pak v tomto pořadí: inhalační ústní sprej, žvýkačky a pastilky. 53 % respondentů nepocítuje žádné abstinenci příznaky. Následně mezi ty častěji zmiňované patří: bolest v krku, poruchy spánku či únava. Většinu osob zapojených do výzkumu se zdá náhradní nikotinová terapie příliš drahá (81,4 %), zbytek uvedl, že cena odpovídá produktu (18,6 %). V případě financování si náhradní nikotinovou terapii 82,4 % respondentů hradí pouze z vlastních zdrojů, 17,6 % tázaných uvádí i zdravotní pojišťovnu. Nejčastějšími důvody, proč respondenti zahajovali nikotinovou substituční terapii, jsou: zdraví, finance a abstinence od kouření. Ostatní důvody jsou zastoupeny v menších množstvích.

Závěr a doporučení: Doporučením vyplývajícím z této studie je zvýšit zájem o odbornou léčbu, zvýšení poskytování krátkých intervencí, zabývat se externím financováním nikotinové terapie a zvýšení povědomosti o možnosti příspěvku zdravotní pojišťovny. Další studie by bylo vhodné zaměřit na detailnější poznání nežádoucích účinků.

Klíčová slova: nikotin – cigarety – nikotinová substituční terapie – závislostní chování